

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 2019 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym

Na podstawie art. 89 ust. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 300, 398, 770, 914, 1293 i 1629) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz. U. poz. 518) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Stawka wynagrodzenia biegłych powołanych przez sąd za każdą rozpoczętą godzinę pracy, zwana dalej „stawką”, wynosi - w zależności od stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii, nakładu pracy oraz warunków, w jakich opracowano opinię - od 1,28% do 1,81% kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa, zwanej dalej „kwotą bazową”.”;

2) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. W razie złożonego charakteru problemu będącego przedmiotem opinii, stawka może być podwyższona do 50%, jeżeli biegły ma dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Zmiana rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz. U. poz. 518), zwanego dalej „rozporządzeniem określającym wynagrodzenie biegłych w postępowaniu cywilnym” dostosuje przepisy rozporządzenia określającego wynagrodzenie biegłych w postępowaniu cywilnym do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 czerwca 2018 r. (sygn. SK 4/17). W wyroku tym Trybunał orzekł o niezgodności z Konstytucją przepisów § 2 i § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2049 oraz z 2018 r. poz. 1308), zwanym dalej „rozporządzeniem określającym wynagrodzenie biegłych w postępowaniu karnym”. Przepis § 2 utracił moc 7 stycznia 2019 r., natomiast przepis § 4 w części obejmującej zwrot: „funkcję biegłego sądowego nie krócej niż jedną kadencję lub” przestał obowiązywać z chwilą ogłoszenia ww. wyroku.

Postanowienia wyżej wymienionych paragrafów są niemalże identyczne z treścią § 2 i § 4 rozporządzenia określającego wynagrodzenie biegłych w postępowaniu cywilnym, z tą tylko różnicą, że § 2 rozporządzenia określającego wynagrodzenie biegłych w postępowaniu karnym przewiduje określenie stawek wynagrodzenia biegłych również w przypadku powołania ich przez organ postępowania przygotowawczego. Powyższe uzasadnia dokonanie odpowiednich zmian również w stosunku do rozporządzenia określającego wynagrodzenie biegłych w postępowaniu cywilnym.

1) Zmiana § 2 rozporządzenia określającego wynagrodzenie biegłych w postępowaniu cywilnym polega na dodaniu do czynników wpływających na wysokość godzinowej stawki wynagrodzenia biegłych powołanych przez sąd „nakładu pracy”. Po zmianach, stawka ta będzie zależała więc od stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii, warunków w jakich opracowano opinię, a także nakładu pracy. W ten sposób, treść projektowanego rozporządzenia zostanie dostosowana do wytycznych zawartych w powyższym wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Zgodnie bowiem z tym wyrokiem, przepis § 2 rozporządzenia określającego wynagrodzenie biegłych w postępowaniu karnym jest „niezgodny z art. 64 ust. 2 w związku z art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji, ponieważ nie uwzględnia on wszystkich

przesłanek, o których mowa w art. 618 f § 2, 3 i 5 k.p.k., gdyż całkowicie pomija nakład pracy biegłego przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia za jego pracę, mimo iż przesłankę tę statuuje wprost ustawa”. Odpowiednikiem art. 618f § 2, 3 i 5 k.p.k. jest przepis art. 89 ust. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 300, z późn. zm.), który również przy określaniu wynagrodzenia biegłego przewiduje przesłankę „nakładu pracy”.

2) Zmiana § 4 rozporządzenia określającego wynagrodzenie biegłych w postępowaniu cywilnym również wynika z ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego, jednak jest dalej idąca niż bezpośrednio skutki wyroku. Zmiana w projekcie polega na uzależnieniu możliwości podwyższenia stawki wynagrodzenia biegłego w razie złożonego charakteru problemu będącego przedmiotem opinii jedynie od tego, czy biegły ma dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski. Z przepisu proponuje się zatem wykreślić człon „oraz pełni funkcję biegłego sądowego nie krócej niż jedną kadencję lub funkcję rzeczoznawcy przez okres co najmniej pięciu lat”.

W wyroku Trybunał wskazał, że jego skutkiem jest utrata mocy obowiązującej § 4 rozporządzenia określającego wynagrodzenie biegłych w postępowaniu karnym w części obejmującej zwrot: „funkcję biegłego sądowego nie krócej niż jedną kadencję lub” oraz, że przepis ten pozostaje w obrocie prawnym, ale bez sformułowania uznanego za niekonstytucyjne.

Natomiast treść § 4 rozporządzenia określającego wynagrodzenie biegłych w postępowaniu cywilnym jest identyczna z treścią § 4 rozporządzenia określającego wynagrodzenie biegłych w postępowaniu karnym.

W uzasadnieniu wyroku Trybunał wskazał, że „istota zarzutu skarżącego sprowadza się w tym przypadku do wskazania dyskryminacji biegłych ad hoc przez normodawcę. Możliwość podwyższenia wysokości wynagrodzenia biegłego, (...) została bowiem w rozporządzeniu z 2013 r. uzależniona od tego, czy biegły spełnia łącznie dwie przesłanki: ma dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski oraz pełni funkcję biegłego sądowego nie krócej niż jedną kadencję. Tymczasem ustawa w ogóle nie wskazuje jako czynników determinujących tych przesłanek, przez co rozporządzenie pomija w zakresie swojej regulacji biegłych ad hoc”.

Należy jednak zauważyć, że przepis § 4 rozporządzenia określającego wynagrodzenie biegłych w postępowaniu karnym w brzmieniu obowiązującym od dnia ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego, pozwala na podwyższenie wynagrodzenia jedynie rzeczoznawcom, wydaje się więc, że inni biegli wciąż są dyskryminowani.

Ponieważ takie ograniczenie należy uznać za nieuzasadnione, proponuje się wykreślenie jakiegokolwiek odniesienia do stażu - czy to bycia wpisanym na listę biegłych sądowych, czy to pełnienia funkcji rzeczoznawcy. Jedynymi przesłankami dla podwyższenia wynagrodzenia biegłego pozostaną: złożony charakter problemu oraz posiadany dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski.

Przewidziane w projekcie 14 dniowe *vacatio legis* jest zgodne z przepisami art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523 oraz z 2018 r. poz. 2243). Należy zaznaczyć, że projektowana zmiana przepisów nie wymaga żadnych działań dostosowawczych po stronie podmiotów objętych tą zmianą.

Projekt nie wywiera bezpośredniego wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

Przedmiot projektowanego rozporządzenia nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej i nie podlega przedstawieniu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, o których mowa w § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204 oraz z 2018 r. poz. 114 i 278).

Projekt nie zawiera norm technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, oraz na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości w zakładce „Projekty aktów prawnych – prawo cywilne”.

Nie była dokonywana ocena OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204 oraz z 2018 r. poz. 114 i 278).

**OPRACOWANO POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM**
Pięćdziesiątka i podpis Dyrektora / Zastępcy Dyrektora DLPC

DYREKTOR
Departamentu Legislacyjnego
Prawa Cywilnego

Paweł Mroczkowski
sędzia